

درسایهٔ آفتاب

یادها و یادداشت‌هایی از زندگی امام خمینی^(ع)
محمد حسن رحیمیان

انجمن اوقات سوره مهر (وابسته به حوزه هنری)

سوره مهر

در سایه آفتاب

یادها و یادداشت‌هایی از زندگی امام خمینی (ره)

محمد حسن رحیمیان

ویراستار فنی: محبوبه قاسمی ایمچه / طراح جلد: حسام صادقی

چاپ اول: شاپی: چاپ بانک ملت

چاپ سیزدهم (اول ناشر): ۱۳۹۷

شمارگان: نسخه

شماره ثبت: ۹۷۸-۶۰۰۰-۰۶۷۲

سردبیر: محمد حسن رحیمیان - ۱۳۲۹ -

عنوان و ناشر: کتاب: یادها و یادداشت‌هایی از زندگی امام خمینی (ره) / محمد حسن رحیمیان / ویراستار فنی: محبوبه قاسمی ایمچه. مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۲۲۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰۰-۰۶۷۲-۴

وضعیت فهرست‌نویسی: قیفا

یادداشت: چاپ قبلی: حضور، ۱۳۷۸.

موضوع: رحیمیان، محمد حسن، ۱۳۲۹ - - - - - خاطرات

موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران. ۱۳۷۹ - ۱۳۶۸.

موضوع: Ruhollah, Leader and Founder of IRI

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵: ۳۳۴/۴: ۱۵۷۶/۴ DSR

رده‌بندی دیویی: ۹۵/۹۲۰۸۴۲

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۵۸۶۷۷۷

نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشید پلاک ۲۳

صندوق پستی: ۱۱۴۴-۱۵۸۱۵

تلفن: ۶۱۹۴۲ سامانه پیامک: ۳۰۰۰۵۳۱۹

تلفن مرکز بخش (پنج خط): ۶۶۴۶۰۹۹۳ فکس: ۶۶۴۶۹۹۵۱

www.soremehr.ir

نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه رسمی از ناشر است.

فهرست

مقدمه چاب سیزدهم.....	۹
مقدمه.....	۱۱
فصل اول: در راه آشنایی.....	۱۳
سال ۱۳۴۱.....	۱۵
آغاز درخشش.....	۱۵
صبح بهاری.....	۱۶
جشن آزادی.....	۱۸
ایفای دو نقش.....	۱۹
در تابستان.....	۲۰
کاپیتولاسیون و تبعید امام.....	۲۰
ترس و آرامش.....	۲۳
دعای توسل.....	۲۴
مداد پاک کن؛ کلیشه عکس امام.....	۲۶
کارت تبریک.....	۲۷
فصل دوم: پیوند با ولایت.....	۳۵
چشم گریان.....	۳۷
برنامه تشرّف به زیارت.....	۳۹
هرگز از بالای سر عبور نمی کردند.....	۴۰
تقدیر به زیارت.....	۴۰
نقطه ضعف!.....	۴۱
توهین به امام در حرم!.....	۴۲
شبی که امام به حرم نرفتند.....	۴۲
صلوات بر محمد و آل محمد ^(ع)	۴۳
فصل سوم: التزام به ضوابط.....	۴۵
رعایت دقیق.....	۴۷
التزام به قوانین جمهوری اسلامی.....	۴۹
رعایت حقوق مردم.....	۵۱
امام؛ بهترین مستأجر.....	۵۱
فصل چهارم: ویژگی های علمی و اخلاقی.....	۵۳
۱. وارستگی.....	۵۵
امام؛ مظهر زهد و وارستگی.....	۵۵
اشتیاق زائران ایرانی.....	۵۶
بفرمایید!.....	۵۷
بهره کشی از افراد هرگز!.....	۵۸
امام در اوج وارستگی.....	۵۹
غبار کتاب های امام و پیداشدن آن ها.....	۶۰
باران سحرآمیز چاپ تعلیقات امام.....	۶۱
در مکتب آیت الله شاه آبادی.....	۶۴
نبوغ امام ^(ره)	۶۵
شاگردی که بیشتر استاد می فهمید!.....	۶۵
نکته عجیب تر.....	۶۶
تواضع علمی امام ^(ره)	۶۸
تُعَرَفُ الاشیاءُ بِأَضْدَادِهَا.....	۶۹
چاپ تألیفات امام.....	۷۰
رسالة عملیه.....	۷۰
توطئه دشمن به سود امام ^(ره)	۷۲
درخشش منزلت علمی امام.....	۷۴
منظم ترین درس.....	۷۵

تلگراف آیت الله گلیایگانی به امام ۱۰۸	درس مجتهد پرور ۷۸
در مقام معاشرت و همدمی با دوستان ۱۰۹	درس های اخلاقی امام (ره) ۷۹
چرا با ما قهر کرده؟ ۱۱۱	۲. انفاق و بخشش ۷۹
۷. پشتکار و استقامت ۱۱۱	امکانات شخصی امام ۷۹
پابرجا و تغییر ناپذیر ۱۱۱	ادای دین ۸۲
بزرگ ترین پاسخ ها کوچک ترین انگشت! ۱۱۳	امکانات غیر شخصی امام ۸۳
برخورد امام با رژیم بعثی عراق ۱۱۶	توجه ویژه به کشاورزان ۸۴
سن شناسنامه ای و سن واقعی ۱۱۸	کمک به مستمندان ۸۵
امام از همه پرکارتر ۱۱۹	توجه به مناطق محروم ۸۵
پنج کار در یک زمان ۱۱۹	۳. ساده زیستی و قناعت ۸۶
امام: جامع اضداد ۱۲۰	بزرگ ترین انسان در کوچک ترین خانه ۸۶
فصل پنجم: پاسداری از اصول و ارزش ها ۱۲۳	خبرنگار، اسکای ۸۷
احترام به قرآن و عزاداری امام حسین (ع) ۱۲۵	قناعت و زهد در عین مکنث ۸۸
قمه زدن ۱۲۷	دوری از ظاهر دنیا ۸۹
دقت نظر ۱۲۸	سادگی پیروان امام ۸۹
پاسداری از مرزها ۱۲۹	دفتر جماران ۹۱
تأیید غیر مسلمین نشود ۱۳۰	وسيلة نقلیه امام (ره) ۹۲
ملاقات وزیر خارجه شوروی ۱۳۰	صرفه جویی امام (ره) ۹۳
اهمیت دادن به وحدت اسلامی ۱۳۲	حسابرسی و دقت ۹۴
جواب با سکوت! ۱۳۳	من نمی توانم! ۹۴
درس خواندن برای چه؟ ۱۳۳	انسان قدم به قدم طاغوتی می شود! ۹۵
آقایان! بیه باشند ۱۳۳	۴. صلابت و شجاعت ۹۶
سکوت! ۱۳۳	هنوز دیر نشده است ۹۶
چه شده است؟ ۱۳۴	طبیعت سگ درنده ۹۷
تعجب از سهمیه تو من ۱۳۴	در زمان بیماریان و موشک باران ها ۹۸
اشکال ندارد ۱۳۴	۵. عفو و گذشت ۱۰۰
کی این کار را کرده! ۱۳۴	دشمنی شخصی هرگز! ۱۰۰
تکلیف شرعی ۱۳۵	اگر روزی قدرت پیدا کنم! ۱۰۲
من نمی دانم چگونه ۱۳۵	ایشان را بخشیدم ۱۰۳
واجب نیست! ۱۳۵	این افراد را نباید طرد کرد ۱۰۴
دختر خیلی خوب است! ۱۳۶	تداعی خطبه شقشقیه ۱۰۵
از علی بهتر چی؟ ۱۳۷	۶. تواضع و فروتنی ۱۰۶
من کیف نمی کنم! ۱۳۸	سبقت در سلام ۱۰۶
«بسم الله» به جای بفرماید ۱۳۹	آقایان معطل نشوند! ۱۰۷

درس مجتهد پرور ۷۸
درس های اخلاقی امام (ره) ۷۹
۲. انفاق و بخشش ۷۹
امکانات شخصی امام ۷۹
ادای دین ۸۲
امکانات غیر شخصی امام ۸۳
توجه ویژه به کشاورزان ۸۴
کمک به مستمندان ۸۵
توجه به مناطق محروم ۸۵
۳. ساده زیستی و قناعت ۸۶
بزرگ ترین انسان در کوچک ترین خانه ۸۶
خبرنگار، اسکای ۸۷
قناعت و زهد در عین مکنث ۸۸
دوری از ظاهر دنیا ۸۹
سادگی پیروان امام ۸۹
دفتر جماران ۹۱
وسيلة نقلیه امام (ره) ۹۲
صرفه جویی امام (ره) ۹۳
حسابرسی و دقت ۹۴
من نمی توانم! ۹۴
انسان قدم به قدم طاغوتی می شود! ۹۵
۴. صلابت و شجاعت ۹۶
هنوز دیر نشده است ۹۶
طبیعت سگ درنده ۹۷
در زمان بیماریان و موشک باران ها ۹۸
۵. عفو و گذشت ۱۰۰
دشمنی شخصی هرگز! ۱۰۰
اگر روزی قدرت پیدا کنم! ۱۰۲
ایشان را بخشیدم ۱۰۳
این افراد را نباید طرد کرد ۱۰۴
تداعی خطبه شقشقیه ۱۰۵
۶. تواضع و فروتنی ۱۰۶
سبقت در سلام ۱۰۶
آقایان معطل نشوند! ۱۰۷

نود دقیقه مشغول نماز ظهر.....	۱۹۹
نوازش کریمانه.....	۲۰۰
درسی حکیمانه.....	۲۰۱
تولید مثل.....	۲۰۱
به «توضیح المسائل» مراجعه کنید.....	۲۰۳
از دفتر استفتاء سؤال شود.....	۲۰۳
سکوت به عنوان پاسخ.....	۲۰۴
چرا اینجا فرستاده اند؟.....	۲۰۴
به من چه ربطی دارد؟.....	۲۰۵
بی خود اینجا فرستاده اند.....	۲۰۵
ارجاع به مسئولان.....	۲۰۵
حفظ مراتب در برخورد با افراد.....	۲۰۶
شیخ مسبب خودمان!.....	۲۰۶
در بیرونی.....	۲۰۷
کمال محبت.....	۲۰۷

فصل هشتم: آگاهی، اشراف، و جامعیت ۲۰۹

اطلاع دقیق.....	۲۱۱
استفاده از وسایل ارتباط جمعی دشمن.....	۲۱۳
بخذارد مردم عادت کنند!.....	۲۱۵
سکته امام و نا آگاهی دشمن.....	۲۱۶
آرایش و طمأنینه خاطر.....	۲۱۸
..... شده اید؟.....	۲۱۹
به شک عشنا نکنید.....	۲۱۹
خلاف دستور خدا!.....	۲۲۰
دعای سفر.....	۲۲۰
در بازگشت؛ گزارش بیخ خبر.....	۲۲۱
امانتی که بعد از رحلت.....	۲۲۳
اجازه استخاره.....	۲۲۵
«پاسدار اسلام» در خدمت امام.....	۲۲۶
شما این کار را نکنید.....	۲۲۷
کلمه «عید» را حذف کنید.....	۲۲۷
روز نوروز.....	۲۲۷
تعطیل غیر انحلال است.....	۲۲۸
اهتمام بر نتیجه آرا و نمایندگان منتخب.....	۲۲۹

فصل ششم: عشق متقابل ۱۴۱

مثنوی عاشقان.....	۱۴۳
پاسخ امام.....	۱۵۳
این جانب دست و بازوی شماها را می بوسم!.....	۱۵۸
حدیثی دیگر از عشق.....	۱۵۹
تکریم فرزند شهید.....	۱۶۱
تأثر شدید.....	۱۶۲
دعا برای رزمندگان.....	۱۶۳
انسان دوستی بی مرز.....	۱۶۳
امضا.....	۱۶۶
اجرای بیغه قد.....	۱۶۸
دست بوسی.....	۱۶۸
ملاقات ها.....	۱۶۹
عشق بدون مرز.....	۱۷۰
سخنان امام در ملاقات با شیخ بعد از ترمیمی.....	۱۷۱
تبرک و دعا.....	۱۷۴
آن گاه که بی عقیده ها معتقد می شوند!.....	۱۷۸
پاسخ مثبت به درخواست های هدیه.....	۱۷۸
للامام (برای امام).....	۱۷۹
وفا و محبت بی ادعا.....	۱۸۱
می ترسم در دتان بیاید!.....	۱۸۲
دیدار با مرحوم آیت الله شاهرودی.....	۱۸۲
تبسم و خنده امام.....	۱۸۳

فصل هفتم: نظم و ترتیب در کارها ۱۸۵

نمونه نظم و پاکیزگی.....	۱۸۷
فضای معطر.....	۱۸۹
عدم تأخیر در انجام دادن کارها.....	۱۸۹
امور مالی و وجوه شرعی.....	۱۹۰
قبض رسید از امام برای امام!.....	۱۹۲
عنایت ویژه به آیت الله خامنه ای.....	۱۹۵
نمونه دیگر.....	۱۹۶
رادیو برای امام.....	۱۹۷
جایی باشد که دست علی نرسد!.....	۱۹۸

۲۶۰.....	در اتاق عمل و درمانگاه.....	۲۲۹.....	چرا بسم الله ندارد؟.....
۲۶۳.....	آخرین روز.....	۲۳۰.....	تعجب شهید فتحی شقاقی.....
۲۶۵.....	آخرین وداع.....	۲۳۱.....	در مورد بهایی ها.....
۲۶۷.....	فصل یازدهم: امام از منظری دیگر.....	۲۳۱.....	توجه ویژه به لبنان.....
۲۶۹.....	اعلامیه سرنوشت ساز.....	۲۳۲.....	اجازه استثنایی.....
۲۷۰.....	در کنار شهیدان.....	۲۳۲.....	«المنار» یکی دیگر از برکات امام.....
۲۷۱.....	اگریش گوی آیت الله خمینی را جدی ترمی گرفتیم.....	۲۳۴.....	ملاقات استثنایی.....
۲۷۴.....	ده سال بعد.....	۲۳۴.....	آخرین ملاقات، آخرین روز.....
۲۷۵.....	پشیمان می شوید!.....	۲۳۵.....	هنرمندی و هنرپروری امام.....
۲۷۵.....	بعد از چهارده سال.....	۲۳۵.....	مگر شما اصفهانی نیستید؟!.....
۲۷۸.....	آینده غرب و امریکا.....	۲۳۶.....	رداخت زکات برای فلسطین.....
۲۸۱.....	عکس ها و پیوست ها.....	۲۳۷.....	بگذارید امانت.....
۳۲۳.....	نماینه.....	۲۳۸.....	جایز برای نقاشی کودک.....
۳۲۳.....	اشخاص.....	۲۴۰.....	من مایل نیستم.....
۳۲۶.....	مکان ها.....	۲۴۰.....	دست خط پیام های امام.....
۳۲۹.....	آیات و روایات و اقوال مشهور عربی.....	۲۴۵.....	فصل نهم: پاسخ به مسائل شرعی.....
		۲۴۷.....	پاسخ به استفتائات.....
		۲۴۹.....	نماز.....
		۲۴۹.....	نباید شرکت کنند.....
		۲۵۰.....	به جهنم!.....
		۲۵۰.....	حکم و سواست.....
		۲۵۰.....	باید اجازه بگیرند.....
		۲۵۱.....	سؤال درباره موسیقی.....
		۲۵۱.....	مصالحه شود.....
		۲۵۱.....	تهران: از بلاد کبیره.....
		۲۵۲.....	مقصد در سفر.....
		۲۵۲.....	مشکل است.....
		۲۵۲.....	عیدی کارمندان خمس ندارد.....
		۲۵۲.....	تبیین در لیالی مقمره.....
		۲۵۳.....	بیش از حد نیاز.....
		۲۵۴.....	امام و مسئله حجاب.....
		۲۵۷.....	فصل دهم: و سرانجام.....
		۲۵۹.....	آخرین روزها در محل کار.....

مقدمه چاپ سیزدهم

از اوایل دهه شصت، سرفصلی در ماهنامه پاسدار اسلام به عنوان سرگذشت‌های ویژه از زندگی امام خمینی با تحریر خاطرات و مشاهدات راقم این سطور آغاز و با خاطرات دیگر یاران امام ادامه یافت که مجموعه آن‌ها در سال‌های بعد با همین عنوان و عناوین دیگر مکرر به چاپ رسید. علاوه بر آن، نوشته‌های این جانب جداگانه، به مناسبت ترمینال الگرد رحلت حضرت امام، به همت سفارت جمهوری اسلامی ایران در بیروت با نام انوار الروح با مقدمه علامه سید محمدحسین فضل‌الله به چاپ رسید.

همچنین، مجموعه این خاطرات به شکل کامل‌تر و در قالب ده فصل به عنوان یادها و یادداشت‌هایی از زندگی امام خمین با نام در سایه آفتاب منتشر گردید و با استقبال روزافزون عاشقان امام نه بار با شش رنگان بالا تجدید چاپ شد و هم‌زمان بار دیگر در بیروت به همت یکی از برادران «حزب الله» ترجمه و با عنوان فی ظلال الشمس چاپ و منتشر شد.

این کتاب در پاکستان نیز به زبان اردو ترجمه شد و «سازمان دانشجویان امامیه پاکستان» آن را منتشر کرد؛ البته، همه مزایا و استقبال از این اثر را در حساب جاذبه شخصیت الهی امام و عشق خالصانه امت به امام خود باید گذاشت. در سال‌های گذشته، همچنین، بخش دیگری از خاطرات حقیر، «سیر نهضت امام خمینی با نام حدیث رویش به همت مرکز اسناد انقلاب اسلامی به چاپ رسید. اینک با تجمیع و افزودن یادداشت‌ها و خاطرات دیگری که بعضاً در کتاب حدیث رویش یا گفته‌ها و نوشته‌های دیگر آورده بودم به کتاب در سایه آفتاب، مجموعه حاضر فراهم گردید تا چاپ سیزدهم، با اضافات مورد اشاره، و همچنین پاره‌ای از توضیحات به علاقه‌مندان حضرت امام تقدیم شود.

یادآوری می‌شود:

مبنای آنچه در این مجموعه آمده بر این بوده است که فقط به مشاهدات و اطلاعات بدون واسطه و مستقیم نویسنده اکتفا شود. با این حال، اگر در این مجموعه موارد معدودی از قول فرزندان حضرت امام نقل شده است، عمدتاً، مربوط به وقایعی است که اطلاع از آن وقایع و مطالب منحصر به ایشان بوده است.

بعد از چاپ اول در سایه آفتاب مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای، مد ظله، فرمودند: «من تمام کتاب شما را خواندم. نوشته شما، علاوه بر روایت، درایت هم هست.» در عین حال، حقیر اذعان می‌کنم که آنچه در این کتاب آمده فقط اندکی از مشاهدات و خاطرات این جانب است و این روایت و درایت در حد نگارش، قصه و گهرش و بینش محدود حقیر است و این ذره حقیر کجا و آن آفتاب منیر، حلال، قصور و تقصیر ما را در شناخت امام و ادای حقش ببخشای و توفیق خدمت‌گزاری به اسلام ناب و میراث گران‌بهای امام و شهیدان راهش را در سایه پیروی از مقام ودیعت خفیه به ما عنایت فرما.